

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de erroribus Pelagianorum, de gratia, de iustificatione & merito,
de virtutibus theologicis & quatuor cardinalibus, ac de ineffabili mysterio
incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. I. Antiquitas fidei nostræ, primum credibilitatis ejus argumentum

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77177)

& sanguis, nullo modo per manducationem & potationem atteritur, alteratur, aut corrumpitur: *Inuitavit seruas* (inquit Augustinus loco citato) & preparavit eis cibum seipsum; quis audeat manducare Dominum suum? & tamen ait, Qui manducat me, vivet propter me. Quando Christus manducatur, vita manducatur, nec occiditur ut manducetur, sed mortuos vivificat: quando manducatur, reficit; sed non deficit. Non ergo timeamus, fratres, manducare istum panem, ne forte finiamus eum, & postea quod manducetur non inveniamus: manducatur Christus, vivit manducatus, quia resurrexit occisus. Adde insuper per manducationem & potationem corpus & sanguinem Christi in substantiam ipsorum sumentium non convertitur, quin imo eos potius, cum sit majoris virtutis, ad se convertere, ut eleganter ostendit idem Augustinus lib. 7. Confessionum cap. 18. ubi loquens in persona Christi, ait: *Cibus ego sum grandium, cresce & manducabis me: nec tu me mutabis in te, sicut cibum carnis tue, sed tu mutaberis in me*, spiritualiter scilicet; reddit enim Eucharistia homines in affectu Deo simillimos, & veluti Deiformes, juxta illud magni Leonis serm. 15. de Passione: *Non aliud agit participatio corporis & sanguinis Christi, quam ut in id quod sumimus transcamus*: quod certe valde mirabile est, & maximum divinæ virtutis argumentum. Sed de hoc fusè in Tractatu de Eucharistia.

Disp. I
proo-
anali.

236. Objicies quartò: Si mysteria nostræ fidei essent evidenter credibilia, nemo sanæ mentis posset illa rejicere, & contrarium illis judicare, quod quidem non videtur quod aliquis possit non assentire ei quod evidenter cognoscit, & judicat esse credibile, seu fide dignum: At hoc est contra experientiam: Ergo mysteria nostræ fidei non sunt evidenter credibilia.

237. Respondeo negando sequelam Majoris: licet enim mysteria nostræ fidei sint evidenter credibilia, multi tamen sunt quibus ea non bene proponuntur, & multi eorum quibus bene proponuntur, non ea bene expendunt, sed intellectum avertunt ab examine, & diligenti eorum consideratione, convertuntque ad alia opposita, victi difficultate quæ occurrit in credendis sigillatim mysteriis particularibus, de se arduis plerumque, & non modò intellectui difficilibus, verum etiam sensui, seu vitæ carnali repugnantibus. Quare metu captivitatis moleste in obsequium fidei, & horrore obligationis ad vitam austeriorem, vel examen refugunt, vel motivorum vim debilitare conantur, atque evidentiam antea sibi notam, & satis apparentem, oppositis ratiunculis obscurare, & intellectum in assensum contrarium tandem inducere; similes illis, qui amorem finis antea expectati abjiciunt, victi horrore difficultatis alicujus medii necessarii. Adde quod in penam peccatorum præcedentium Deus nonnunquam denegat infidelibus auxilia efficacia, quibus intellectus eorum applicetur ad percipiendam evidentiam credibilitatis mysteriorum nostræ fidei, juxta illud 2. ad Corinth. 4. *Deus hujus sæculi excæcavit mentes infidelium, ut non fulgeat illis illuminatio Evangelii gloriæ Christi*.

DIGRESSIO

utilis & jucunda.

De præcipuis credibilitatis nostræ fidei argumentis.

DE his fusè & eleganter differunt plures ex SS. Patribus, Tertullianus in Apologetico, & in libro ad Scapulam; Justinus Martyr in utraque Apologia, altera ad Antoninum Pium, altera ad Senatum Romanum; Chrysostomus homilia quod Christus sit Deus; Augustinus libro de utilitate credendi, ad finem libri, libro contra Epistolam fundamenti cap. 4. lib. 1. de civitate cap. 21. usque ad 23. & lib. 22. a capite 5. usque ad 18. Eusebius toto serè opere de præparatione Evangelica, sicut & altero de demonstratione similiter Evangelica; Arnobius lib. 8. contra Gentes; & Vincencius Lyrinensis in suo commentario. Inter Recentiores verò elegantissimè & locupletissimè de his scribunt Hieronymus Savanorola lib. 2. de Triumpho Crucis, & in alio libro cui titulus est, *Solatio itineris mei*; Granatenfis in Catechismo parte 2. cap. 3. & sequentibus; Marcellus Ficinus in libro de Religione Christiana; Bosius duobus tomis de signis Ecclesiæ; Ludovicus Vives, quinque libris de veritate fidei Christianæ; Spiritus Roterus, Ordinis Prædicatorum, & plures alii. Ex Scholasticis autem D. Thomas 1. contra Gentes cap. 6. & ibi Ferrariensis; Michael Medina lib. 2. de recta fide in Deum; Bellarminus lib. 4. de Ecclesia; Valentia quaest. 1. de fide, puncto 4. quem Turrianus serè descripsit Bartholomæus Medina quaest. 3. introductoria in 3. p. D. Thomæ; & Joannes à S. Thoma tomo 1. in 1. p. tota disp. 1.

Quæ illi fusè, & lato calamo scripserunt, nos brevitate studentes, breviter & succincte exponemus, omniaque credibilitatis nostræ fidei motiva seu argumenta quæ innumera sunt, ad duodecim præcipua reducemus, quæ sunt veluti duodecim stellæ, quibus præfulget mystica illa corona Ecclesiæ, de qua dicitur Apoc. 12. *Signum magnum apparuit in celo, mulier amicta Sole, & in capite eius corona stellarum duodecim*.

S. I.

Antiquitas fidei nostræ, primum credibilitatis eius argumentum.

HOc argumentum magni ponderis est, potestque sic breviter proponi. Fides nostra antiquissima est: Ergo mendax & falsa esse non potest. Consequentia legitima est: ut enim egregie discurret Tertullianus in libro de præscriptionibus, cum mendacium sit semper veritate posterius (illud enim verè & formaliter appellatur mendacium, quod à vero jam posito deficit & declinat) si nostra Religio antiquissima sit, & omnem aliam præcedat, necessariò sequitur eam mendacem & falsam esse non posse. Antecedens verò probatur primò: quia fides nostræ ab ipso mundi nascentis exordio fuit primo parenti tradita: ipsum enim in fidei mysteriis fuisse instructum, Deo ipso præceptore, Sap. 10. insinuat, eum dicitur: *Hæc illum qui primus formatus est à Deo pater orbis terrarum, cum solus esset creatus, custodi-*

et, & eduxit illam à delicto suo, & dedit illi vir-
tutem continentis omnia. Primus patens à Deo sic
instructus, filios suos docuit, eademque fides per-
manit usque ad Noë, cui successit Abraham,
maioris Ecclesia in Pontificali, seminarium fidei no-
stra appellat, & sic successivè per Patriarcharum
ministerium usque ad Moysen pervenit: & ab illo
usque ad Christum.

Secundo probatur idem Antecedens: Scriptura
Sacra, in qua fides nostra continetur, antiquissima
est, ut docet Iustinus in Parennetico, ubi demon-
strat Moysen fuisse antiquissimum omnium Scri-
ptorum, & Græcos Scriptores non nisi longo tem-
pore post captam & everfam Jerusalem ab Ase-
ryus cepisse, quod tamen tempus multis sæculis
anteceffit Moyses. Idem asserit Tertullianus in
Apologetico cap. 18. ubi sic Romanos alloquitur:
*Quam primam instrumentis & litteris auctoritatem
sanctam antiquitas vendicat, quid Sacra hæc Scri-
ptura antiquitas, quæ omnes Gentilium libros sæcu-
lariorum præcedit? Moyses enim, qui Pentateuchum scripsit,
et antiquissimos quoque Poetas & Scriptores prævenit;
ceteri quoque Prophetæ, et Moysi posthumani, ex-
tremissimi tamen eorum, non retrofiores deprehen-
duntur: primoribus vestris (O Romani) sapientibus,
& legibus, & historicis. Fides ergo nostra per an-
tiqua est, & omnem hæresim præcedit: unde cum
ille qui prior est tempore, potior sit jure, ut habe-
at de regulis juris in 6. regulâ 54. potior est con-
dicio Catholicorum, ab antiquo possidentium,
quam hæreticorum, noviter supervenientium, ad
quos proinde cum eodem Tertulliano libro de
prescriptis capite 37. merito dicendum est: Qui
quis? Quando & unde venit? Quid in meo agit
nomen? Quo denique Marcion iure Syriam meam
calo? Valentinus, fontes meos trans-
greditur? Quæ potestate, Appelles, limites meos com-
moveris? Mea est possessio: quid hic ceteri ad volun-
tatem vestram seminatis, & pascitis? Mea est pos-
sessio, ubi possideo, prior possideo, habeo origines
pauca ab ipsius auctoribus quorum sunt res. Ego sum
hæc: Apostolorum: sicut caverunt testamento suo,
sicut fides commiserunt, sicut adiuraverunt, ita te-
nent. Vas certe exheredaverunt semper, & abdicave-
runt, ut extraneos, ut inimicos.*

§. II.

Veritas, Sanctitas, & vis ac efficacia fidei nostræ,
secundum credibilitatis eius argumentum.

Hæc tria motiva seu argumenta insinuat Pro-
pheta Regius Psal. 18. dum ait: *Lex Domini
immaculata, convertens animas, iudicia Domini
vera*: nam per hæc posteriora verba, fidei nostræ
veritas, per priora verò ejus puritas, seu sanctitas,
scribitur quam habet ad convertendas animas, de-
claratur, ut docet Divus Thomas in expositione
supra Psal. ubi ait quod hæc verba ponuntur ad
differentiam legis humanæ, in qua quædam illici-
ta tolerantur, sicut usura & prostibula, non enim
potest omnia corrigere; lex verò Domini est om-
nino immaculata, id est, omnia mala & peccata
excludens, quia nullum permittit, vel tolerat
peccatum, sed docet quodlibet peccatum morta-
le, etiam in corde tantum commissum, poenâ æter-
nâ puniri, & quodlibet veniale poenâ temporali:
unde fides nostrâ nō invaluit in mundo, mala ali-
qua permittendo, vel delicias promittendo, sicut
lex Mahumeti, & plurium aliorum infidelium,
sed resistendo appetitui temporalium, & ab his
presensibus averrendo, & solam rationem sequen-

Tom. IV.

do; quod est evidens signum veritatis illius. Et e-
hoc sequitur, quod illa non solum sit immaculata,
sed etiam convertens animas, quia non tantum or-
dinat de actibus exterioribus, sicut lex humana,
sed etiam de interioribus: præcipitur enim Matth.
5. non solum non occidere, sed etiam non irasci;
non solum non adulterari, sed neque videre mu-
liorem ad concupiscendum, & alia similia. Tres
ergo illæ fidei Christianæ dotes & excellentiæ,
nimirum veritas, sanctitas, & vis, seu efficacia,
paulò satius hic expendendæ sunt, quia ex his su-
mitur evidens credibilitatis ejus argumentum.

Primò igitur Christianissimo fidem conciliat
doctrinæ quam profitemur veritas: nihil enim
est in tota doctrina Christiana, quod ratio falsum
esse ostendat; imò consonum sibi non judicet,
pensatis omnibus: ita ut ratio; si eam sequamur,
miretur tam sublimia de Deo sensa, de animo-
rum immortalitate, de fine ultimo, de mediis ad
ipsum consequendum institutis, de virtutibus &
vitiis, de bonorum operum præmio, & peccato-
rum poenis, & aliis quæ ad Dei cultum, & ad
omnem virtutem, morumque eximiam sanctita-
tem, vehementer impellunt; miretur etiam De-
calogi æquitatem, amorem erga hostes conjugii
fidelitatem, adque id genus, quæ naturali lus-
mine facilius attingi possunt. Nullus est etiam
excogitabilis altior sensus, & omni sapientiæ con-
formior, de Deo, ejusque perfectionibus, quàm
is quem tradit doctrina Catholica: omnia enim
quæ de ipso credenda proponit, plurimum com-
mendant ipsius excellentiam in essendi majestate
ipsius omnipotentiam in operandi virtute, ejus
sapientiam & providentiam in mundi gubernatione,
ejus bonitatem & liberalitatem in bono-
rum & præmiorum distributione ejus justitiam
& æquitatem in severa delictorum punitione, &
denique infinitam ejus sanctitatem in morum re-
ctitudine & puritate: quod certè evidens argu-
mentum est, talem doctrinam esse à Deo, &
spiritu veritatis profectam; nam spiritus mendax
& fallax; utpote à Deo alienissimus, non fa-
ret summa illi de Deo æstimationi: unde super-
stitiones ethnicæ, quia demonem authorem ha-
bebant, vilissimum habuere de Deo conceptum &
æstimatione. Item quæcumque doctrina Christi-
ana tradit, quæ ratio vel experientia possunt discu-
tere, reperta sunt vera, ut de mundi dispositio-
ne, & creatione, animorum immortalitate, &
aliis. Si verò quædam proponit de Deo, humani
intellectus captem superantia, ut Trinitatē Per-
sonarum divinarum, Verbi incarnationem, &
alia quædam mysteria, ratio ipsa judicat æquum
esse sentire de Deo supra rationem, & soli Deo
de se credere, qui solus se novit, ut bellè ait Hila-
rius. Denique manifestum veritatis nostræ fidei
argumentum est, quod cum Scriptura Sacra de re-
bus ferè omnibus, non solum supernaturalibus &
divinis, sed etiam naturalibus, moralibus, & huma-
nis differat, nunquam à verò aberraverit, & nihil
sit quod Adversarii unquam potuerint convincere
mendacii. docet enim reliquorum omnium Scrip-
torum experientia, in multiloquio nō deesse pec-
catum, esseque supra naturæ vires, omnes verita-
tes tam speculativas quàm practicas, tam superna-
turales quàm naturales, assequi. Unde cum Ter-
tulliano concludendum est: *Veritatem sæculo ope-
rosissimam, Philosophi affectant, possident Christia-
ni; vel cum Pico Mirandulano dicendum: Veri-
tatem Philosophia querit, Theologia invenit, Religio
possidet. Adamus cum Irenæo: Non oportet apud
alios*

Gg iij

Libro 3.
cap. 4.